

Nemzetpolitikai összefoglaló

2020. 3. hét

MINISZTERELNÖKSÉG
NEMZETPOLITIKAI ÁLLAMTITKÁRSÁG

NPKI | NEMZETPOLITIKAI
KUTATÓINTÉZET

Potápi: a Himnusz identitásunk és kultúránk legmeghatározóbb eleme

A Himnusz identitásunk és kultúránk legmeghatározóbb eleme – jelentette ki a Miniszterelnökség nemzetpolitikáért felelős államtitkára a Kölcsey Ferenc síremlékénél tartott megemlékezésen a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei Szatmárcsekén. Potápi Árpád János a Himnusz megszületését is felidézve arról beszélt, a magyaroknak – más nemzetekkel ellentétben – nem diadalmenet vagy győzelmi felvonulás a nemzeti imádságuk, a Himnuszban benne vannak a viharos évszázadok tragédiái, mementói, a nemzet esendősége, de ugyanúgy benne van a megrendíthetetlen hit is a Mindenhatóban. Hozzátette, a magyar kultúra napján nemcsak egy kiválóan megírt és csodálatosan megkomponált, az összmagyarság szívét összekötő művet, hanem a nemzet évezredes történelmét és keresztény hitét is ünnepeljük. Az ünnepség során került átadásra a Kölcsey Társaság kuratóriuma által adományozott Kölcsey-émlékplakett. A díjazott Bereményi Géza Kossuth- és József Attila-díjas író, Balázs Béla-díjas filmrendező volt.

Szilágyi Péter: Felbecsülhetetlen erő rejlik a diaszpóra magyarságában

Ma már a diaszpóra magyarsága is a nemzetünk része, és az anyaország is úgy tekint rájuk, ahogy az őket megilleti – jelentette ki a Magyar Nemzetnek a Miniszterelnökség nemzetpolitikáért felelős miniszteri biztosa. Szilágyi Péter szerint a diaszpórában élők támogatására létrehozott programok megerősítették a világban elszórtan élő honfitársainkat, helyi közösségeiket. A politikus beszámolt arról is: hamarosan két új programot indítanak, amelyek azokat a diaszpórában élő fiatalokat támogatják, akik magyar középiskolában és felsőfokú intézményben kívánnak tovább tanulni. A diaszpóra magyarságát segítő Kőrösi Csoma Sándor Programokról szólva kiemelte: a program 2013-ban indult el 47 ösztöndíjassal, akiknek a száma mára megháromszorozódott. Beszélt arról is, hogy idén is megrendezik a Hétvégi Magyar Iskolák találkozóját Budapesten, kiemelve: az a tapasztalat, hogy az elmúlt évtizedekben a legaktívabb magyar közösségek a hétvégi magyar iskolák környékén alakultak ki. A budapesti találkozón a résztvevők szakmai segítséget is kapnak, és a megszerzett tudást otthon, a saját közösségükben fel tudják használni. A miniszteri biztos beszámolt a Mikes Kelemen Program, a Rákóczi Szövetség lebonyolításában működő Diaszpóra Tábor, valamint a diaszpórát érintő egyéb programok legfontosabb eredményeiről, aktualitásairól is.

Újrakezdődik a marosvásárhelyi II. Rákóczi Ferenc Római Katolikus Gimnázium kálváriája?

A marosvásárhelyi táblabíróság alkotmányossági kifogást emelt szerdán a román kormány 2018/48-as sürgősségi rendelete ellen, amely három másik jogszabály módosításával lehetővé tette, hogy Marosvásárhelyen minisztériumi rendelettel alapítsák újra a II. Rákóczi Ferenc Római Katolikus Gimnáziumot. A táblabírósági végzés kivonata a romániai bíróságok portálján jelent meg. A pert, melyben a szerdai végzés született, arról a perről választotta le a bíróság, amelyet a magyarellenesség megnyilvánulásairól ismert Népi Mozgalom Párt (PMP) és Méltóságért Európában Polgári Egyesület (ADEC), valamint a marosvásárhelyi Unirea Főgimnázium és a főgimnázium szülői bizottsága tavaly áprilisban indított a gimnázium törvénytelennek vélt létrehozása miatt. Az iskola létrehozására és igazgatójának kinevezésére vonatkozó miniszteri rendeleteket első fokon már tavaly novemberben érvénytelenítette a marosvásárhelyi táblabíróság. A miniszteri rendeletek kibocsátását lehetővé tevő sürgősségi kormányrendelet törvényességének a vizsgálatát azonban csak az alkotmánybíróság végezheti el. Ezért fordult a bíróság a taláros testülethez.

Erdélyi Magyar Szövetség néven egyesül az EMNP és az MPP

Az Erdélyi Magyar Néppárt (EMNP) és a Magyar Polgári Párt (MPP) fúziójáról döntött szombaton Csíkszeredában a két párt küldöttgyűlése. Az új párt az Erdélyi Magyar Szövetség (EMSZ) nevet fogja viselni. A pártok határoztak arról, hogy az egyesült párt bejegyzési procedúráját az önkormányzati választások után indítják el, a választásokon pedig az Erdélyi Magyar Szövetség politikai szövetségben vesznek részt. Csomortányi István, az EMNP elnöke a két párt együttes kongresszusa utáni sajtótájékoztatón elmondta: úgy ítélték meg, hogy a választási részvételüket tennék kockára, ha már az önkormányzati választásokra a fuzionált párttal készülének. Nem biztos ugyanis, hogy addig sikerül lezárni a fúzió bírósági bejegyzését. Ezért döntöttek a politikai szövetség megkötéséről, melyet sokkal egyszerűbb jogi procedúrával lehet bejegyeztetni. Mezei János MPP-elnök elmondta: a két párt politikai szövetségéről szerződést kötöttek, mely paritásos döntéshozást ír elő. A két párt elnöke a politikai szövetség társelnökei lesznek.

Magyar–magyar versenyt hozó helyhatósági és előre hozott parlamenti választásra készül az RMDSZ

A közjó azt kívánja, hogy minél hamarabb alakuljon stabil parlamenti többség Romániában, ezért a Romániai Magyar Demokrata Szövetség (RMDSZ) támogatja, hogy tavasszal előre hozott parlamenti választások legyenek – jelentette ki szombaton Kolozsváron Kelemen Hunor. A politikus az RMDSZ miniparlamentjeként is emlegetett

Szövetségi Képviselők Tanácsának (SZKT) ülésén beszélt erről. Kifejtette: Romániában 2012 óta folyamatosan politikai válság van, azóta kilenc kormánya volt az országnak. Megerősítette, hogy az RMDSZ meg fogja szavazni a parlamentben a kormány ellen benyújtani tervezett bizalmatlansági indítványt, mivel nem értenek egyet a kormányzó liberálisok azon javaslatával, hogy kétfordulósá váljon a polgármester-választás. Az RMDSZ elnöke kitért arra is, hogy az önkormányzati választáson várhatóan magyar–magyar verseny lesz, miután az Erdélyi Magyar Néppárt (EMNP) és a Magyar Polgári Párt (MPP) összeolvadni készül. Kifejtette, ez teljesen új helyzetet teremt, hiszen eddig az RMDSZ az MPP-vel együttműködött, de ha létrejön a fúzió, érvényét veszti az együttműködési megállapodás. Kelemen szerint ezért arra kell számítani, hogy magyar–magyar verseny alakul ki egyes erdélyi településeken, ezért rugalmasnak kell lenniük, hogy megőrizhessék, illetve visszaszerezhessék Szatmárnémeti és Marosvásárhely polgármesteri tisztségét, amire – Kelemen szerint – jó esély van.

A kihívások nem változnak: fennállásának 30. évfordulóját ünnepelte az RMDSZ Kolozsváron

Fennállásának 30. évfordulóját ünnepelte szombaton Kolozsváron az RMDSZ, amelynek elnöke, Kelemen Hunor szerint a szövetség kihívásai a következő időszakban sem változnak, így a romániai magyarságnak meg kell őriznie identitását szülőföldjén, erős közösségként kell megmaradnia és értelmet kell adni a közösségi létezésnek. A politikus a Kolozsvári Magyar Operában szervezett ünnepi gálán beszédében elmondta, hogy az RMDSZ megalakulása 30 év távlatából látszólag azért tűnik egyszerűnek és úgy, hogy „könnyen ment”, mert a romániai magyarok a kommunista diktatúra ellenére szabad polgárok közössége volt, ezért vulkánszerűen tört felszínre az önszerveződés vágya, így az RMDSZ meglehetősen hamar, 1989 december 25. és 1990. január 13. között alakult meg. Kiemelte, az alapítók tudatosan hoztak létre szövetséget és nem pártot. Kelemen Hunor megköszönte a mindenkori magyar kormányok támogatását. Kiemelte, ma már jobb helyzetben van a romániai magyar közösség, mint 30 évvel ezelőtt. Úgy vélte, a fő feladat változatlan, így a nemzeti identitás megőrzéséért mindaddig küzdeni kell, amíg a közösséget a felszámolására és az asszimilációjára irányuló „kihívások” érik.

A Csemadok visszautasítja a Most-Híd javaslatát

A Most-Híd által delegált kulturális államtitkár, Rigó Konrád még december közepén jelentette be, hogy írt egy levelet „arról a tevékenységről, ami évtizedekkel ezelőtt majdnem minden faluban és városban az alapját képezte a kulturális életnek”. „Meggyőződésem, hogy a 21. században is szükség van egy olyan állandó dotációval

rendelkező kulturális intézményre, amely a magyar kultúrát igyekszik becsempészni kicsiknek és nagyoknak az életébe a magyar kultúrát Szlovákiában” – fogalmazott Rigó Konrád, aki a közleménye alapján, a fenti témájú levelet elsősorban a csemadokos érintetteknek küldte meg, sejtetve, hogy a tevékenységükkel nem minden tekintetben elégedett. E levélre reagálva a Csemadok válaszlevelet küldött a pártnak. A január 14-i keltezésű levelet Sólymos László miniszterelnök-helyettesnek és Rigó Konrád kulturális államtitkárnak címezték. A Csemadok ebben furcsának tartja, hogy bár a Most-Híd levelét a párt fejlécével küldték el, azt Sólymos László miniszterelnök-helyettesként, Rigó Konrád pedig kulturális államtitkárként írta alá, miközben többször hivatkoznak a pártpolitikától mentes intézményrendszer kialakításának fontosságára. Értékelésük szerint a Most-Híd javaslata a választási kampány részeként, rövid távú politikai célok elérésének eszközeként született. A Csemadok válaszlevelében nehezményezi, hogy ugyan a Kisebbségi Kulturális Alap többletforrásokat biztosít a szlovákiai magyar kultúra finanszírozásához, de a kulturális szervezet több ezer helyi és országos rendezvényeit mindez többnyire nem érintette pozitívan. Leszögezik, hogy nemzeti közösségünk jogos igényei nem rendezhetők megfelelően pártpolitikai célból született rendelkezések meghozatalával.

Két és félszeresére nőtt a keret, bonyolultabbá vált a pályázati rendszer

A Nemzetpolitikai Államtitkárság által meghirdetett, Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt. által közzétett pályázatok lebonyolításakor felmerülő gyakorlati kérdések ismertetése céljából szervezett tájékoztató napot Szabadkán a Szekeres László Alapítvány. Két és félszeresére emelkedett a pályázati keret, viszont bonyolultabbá vált a pályázati rendszer. Minden civil szervezet vagy jogi személy csak egyetlen pályázatot nyújthat be a magyar kormány által biztosított támogatásra és három pályázati kiírás közül lehet választani. Igaz, hogy egy szervezet csak egyetlen pályázatot nyújthat be, de ezek lehetnek integrált pályázatok is - hangzott el az eseményen. Fontos, hogy mindenki, aki eddig a Szekeres László Alapítványon keresztül pályázott, vagy most pályázik először, konzultáljon az irodával - emelte ki Fejsztámer Róbert. Az eddigi 80 millió forintról ugyanis 200 millióra nőtt a vajdaságiak számára megpályázható keretösszeg. Decemberben jelentek meg a 2020-ra vonatkozó pályázati kiírások.

Új magyar óvoda épül idén Szabadkán

Az intézmény két bölcsődei és három óvodai csoport kialakítására lesz alkalmas. A telek már megvan, az építkezés pedig hamarosan megkezdődik. A szabadkai beruházás a Kárpát-medencei Óvodafejlesztési Program keretében valósul meg. Eddig három év alatt a

Magyar Kormány csaknem egy milliárd forintot fordított erre a célra Vajdaságban. A Pannon RTV ellátogatott a pacséri óvodába, ahol lelkiismeretesen foglalkoznak a gyerekekkel. A szülők szívesen hozzák ide a kicsiket. A pacséri Kollárék harmadik gyermeke hamarosan egy esztendőes lesz, óvodába még nem járhat, a nagyszülők vigyáznak rá. Így van ez sok más falusi családban is, hiszen a falvakban eddig nem volt bölcsődei ellátás. Bár igencsak lenne rá igény. Kollár Szabina: „A picurkánk még nem töltötte be az egy évet, nyilván ha betöltené és még pelusos lenne és megoldható volna, hogy a bölcsőde ellássa, akkor ez nagy segítség volna. Mi kihasználtuk az adott lehetőségeket Pacséron, és hároméves kortól a játszóházba írtuk a gyermekeket. A szobatisztaság az elsődleges szempont.”

Az ukrán parlament elfogadta a középfokú oktatásról szóló törvényt

Az ukrán törvényhozás végső olvasatban elfogadta a kisebbségeket is érintő, középfokú oktatást szabályozó törvényjavaslatot. Az előterjesztést a 450 fős törvényhozás 327 képviselője támogatta. Az oktatási minisztérium sajtóközleménye szerint a törvény nyelvi cikkelye a nemzeti kisebbségek képviselőivel folytatott konzultációt követően, az Európa Tanács Velencei Bizottsága által készített ajánlások figyelembevételével készült. Az elfogadott törvény háromféle modellt tartalmaz az ukrán nyelv középfokú szinten történő oktatásáról a nemzetiségi iskolákban. Ez egyben a 2017-es oktatási törvény sok vitát kiváltott 7., úgynevezett nyelvi cikkelyének részletes kifejtése. A törvény három csoportba sorolja az Ukrajnában élő kisebbségeket, és eszerint ír elő számukra megfelelőnek tartott oktatást. Az első az úgynevezett őslakos népek, amelybe főként a krími tatárok tartoznak, s amelyeknek nincs saját államuk, valamint nyelvük különösen megóvásra, fejlesztésre szorul. Számukra a törvény biztosítja az anyanyelven történő oktatást az ukrán nyelv tanulása mellett az elsőtől a tizenkettedik osztályig. A második csoportba az EU-tagállamok nyelvét beszélő kisebbségek kerültek. Számukra az ötödik osztályig biztosított az anyanyelven történő oktatás. Az ötödik osztályban az éves óraszámok legkevesebb 20 százalékánál viszont már el kell érni, hogy ukrán nyelven folyjon az oktatás, és ezt folyamatosan növelni kell. A kilencedik osztályig ennek az aránynak a tantárgyak 40 százalékáig kell eljutnia, a felsőbb osztályokban pedig legalább a 60 százalékot el kell érnie. A harmadik modellt a maradék, az ukránhoz közel álló nyelvet beszélőknek, elsősorban az orosz ajkúak számára dolgozták ki. Számukra az ötödik osztályig szintén biztosított az anyanyelven történő oktatás. Az ötödik osztályban és attól felfelé viszont legalább a tanórák 80 százalékában át kell térniük az ukrán nyelvű oktatásra.

Munkácson megnyitották az OTP Bank megújult fiókját

A magyar állam által megvásárolt munkácsi műemléképületben nyílt meg az OTP Bank megújult munkácsi fiókja. A megnyitó ünnepségen megjelenteket Hák-Kovács Tamás, az OTP Bank Ukrajna vezérigazgatója, Andrij Baloha, Munkács polgármestere és Grezsa István miniszteri biztos köszöntötte. Az 1912-ben épült, egykori Osztrák–Magyar Bank patinás, háromszintes épületében a földszinten kapott helyet az OTP-bankfiók, az épület még felújítás alatt álló, további tereiben a Munkácsy Mihály Kulturális Központ, banktörténeti múzeum, vendéglátóhelyek és a tervek szerint cégek irodái is helyet kapnak majd. Grezsa István köszöntőjében hangsúlyozta, hogy a térségben élő népeknek nemcsak a múltja és jelene, de a jövője is ugyanaz. Elmondta, hogy az épület egészét szeretnék teljes pompájában felújítani. Megköszönte a város polgármesterének és munkatársainak, hogy a felújításhoz szükséges engedélyeket megkapták, és elmondta, hogy eredeti állapotában állítják vissza a műemléképületet, amelyben a tervek szerint még idén karácsony előtt megnyitják a Munkácsy Mihály Magyar Kulturális Központot. A miniszteri biztos egyúttal bejelentette, hogy a felújítási program keretében szeretnék pótolni Munkács városának egy közel 110 éves mulasztását, hisz még a XX. század elején megígérték a város nagy szülöttének, Munkácsy Mihály festőművésznak, hogy szobrot állítanak neki. Máig megvan az akkori gipszminta, amely alapján szeretnék megönteni a szobrot, majd az épület előtti kis téren felállítani azt.

Már állnak az új kopácsi óvoda falai

A kopácsiak csodálatos ajándékot kaptak 2018 karácsonyára, ekkor döntött ugyanis úgy a horvát kormány, hogy támogatja az új óvoda megépítését. A teljesen új épület a focipálya közelében épül, 90%-ban horvát állami forrásokból. Ezzel a kopácsiak nagy álma valósul meg, mivel a jelenlegi felett már rég eljárt az idő. A támogatási szerződést Zágrábban írta alá Željko Cickaj, a Bellyei járás elöljárója és a földművelési minisztérium vezetője Jankovics Róbert parlamenti képviselő és Andrej Plenković miniszterelnök jelenlétében. A közbeszerzési eljárás lebonyolítása után az építkezés végül 2019 szeptemberében kezdődött el, és a tervek szerint 360 nap alatt fel fog épülni a várva várt épület. Az új, minden 21. századi követelménynek megfelelő óvoda a tervek szerint 30 gyerek befogadására lesz alkalmas, és lesz egy bölcsődei része is. „A kopácsi óvoda mandátumom kezdete óta a prioritásaink közé tartozott, ezért örülök, hogy ezt a projektet is sikerült tető alá hoznunk. A horvát kormány nem csupán támogatja az új kopácsi óvoda építését, hanem a költségeket szinte teljes egészében állja. A horvátországi magyarság számára minden olyan beruházás fontos, amely az oktatást érinti, legyen szó óvodáról, iskoláról, sportcsarnokról vagy akár egy kollégiumról” – mondta Jankovics Róbert.

Pedagógus-továbbképzés a kopácsi ifjúsági központban

A Horvátországi Magyar Pedagógusok Fóruma a „2019 a külföldi magyar gyerekek éve” program keretében több projektre is pályázott. Ezek egyike a pedagógus-továbbképzés, mely a Nemzetpolitikai Államtitkárság és a Bethlen Gábor Alap támogatásával valósult meg. A továbbképzést Kozma Szabolcs okleveles gyógypedagógus, oligofrénpedagógia-logopédia szakos tanár vezette Mozgás- és beszédfejlesztés címmel, melyen húsz, a horvátországi magyar oktatásban dolgozó óvónő, osztálytanító, anyanyelvápoló pedagógus és tanár vett részt. Varga Erna tanügyi főtanácsos elmondta, a résztvevők hasznos tudással és jó gyakorlatokkal gazdagodtak, melyeket munkájuk során alkalmazhatnak majd.

